

Dokument nr. 8:48

(2002-2003)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Audun Bjørlo Lysbakken, Bjørn Jacobsen og Åslaug Haga

Forslag fra stortingsrepresentantene Audun Bjørlo Lysbakken, Bjørn Jacobsen og Åslaug Haga om åpenhet rundt Norges posisjoner, og de krav Norge sender og mottar, i forbindelse med forhandlingene om Generalavtalen for handel med tjenester i WTO

Til Stortinget

BAKGRUNN

Siden 1. januar 2000 har det pågått forhandlinger om en ytterligere liberalisering av regelverket for handel med tjenester mellom medlemslandene i Verdens Handelsorganisasjon (WTO). Tjenester ble omfattet av WTO-regelverket fra 1994, gjennom GATS-avtalen (*General Agreement on Trade in Services*). Dette er verdens første multilaterale avtale om handel med tjenester. Med GATS ble prinsippene for frihandel med varer også gjeldende for tjenestesektoren. Det ene er prinsippet om "nasjonal likebehandling" (*national treatment*), som betyr at utenlandske selskaper skal behandles minst like gunstig som landets egne. Det andre er "bestevilkårsprinsippet" (*most favoured nation*), som betyr at gunstige handelsvilkår som tilbys ett land, også må tilbys alle andre land som omfattes av avtalen. Norge tiltrådte avtalen fra starten av. GATS-avtalen er svært omfattende. I utgangspunktet dekker den alle tenkelige former for tjenester, både offentlige og private. På samme måte skal den dekke de ulike former for offentlige tiltak, virkemidler og regler som kan påvirke handelen med tjenester. Slik har GATS konsekvenser for både nasjonale, regionale og lokale myndigheter.

I GATS-avtalens formålsparagraf heter det at handelen med tjenester gradvis skal liberaliseres

gjennom gjentatte forhandlingsrunder. Forhandlingsrunden som nå pågår kan bety en vesentlig utvidelse av avtalen. Til nå har medlemslandene fremmet krav overfor hverandre om hvilke tjenesteområder de ønsker fri markedsadgang til. Innen 31. mars 2003 må landene svare på disse kravene. Etter dette blir det forhandlinger mellom landene, med mål om slutføring innen utgangen av 2004.

EU-kommisjonen offentliggjorde i november et sammendrag av de krav EU har mottatt i de innledende rundene i forhandlingene. I forbindelse med dette uttalte norsk UD at det ikke vil bli laget noe slikt sammendrag i Norge (*Nationen*, 19. november 2002). Seinere har det likevel blitt offentliggjort et sammendrag av de krav Norge har sendt og mottatt, og en liste over de land det er sendt eller mottatt krav til og fra. Det er imidlertid fortsatt hemmelig hvilke krav som er fremmet overfor hvilke land, og hvor vidtrekkende de krav som er sendt og mottatt er.

Av de offentliggjorte opplysninger fra UD går det fram at Norge stiller krav innenfor en rekke tjenesteområder, så som skipsfart, energitjenester, yrkes- og forretningstjenester, finans og forsikring, telekommunikasjon, utdanning og miljøtjenester. Ikke minst i forhold til eventuelle krav mot utviklingsland er dette spørsmål av stor samfunnsmessig betydning. På samme måte må det antas at mange av de områder som berøres av de krav andre land fremmer mot Norge er tema som er sentrale i norsk samfunnsdebatt. Det er derfor av avgjørende betydning at også Norges posisjoner i GATS-forhandlingene omfattes av åpen og demokratisk debatt. Siden GATS-forhandlingene har et så omfattende mandat må det antas at de vil berøre viktige interesser også i Norge, både Stortinget og offentligheten må få anledning til å påvirke denne prosessen før de videre forhandlingene starter.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber Regjeringen offentliggjøre hvilke krav som er fremmet til de ulike land som Norge har levert anmodninger om liberalisering til.
2. Stortinget ber Regjeringen, så langt WTO-regelverket tillater, å offentliggjøre hvilke krav Norge har mottatt i de første fasene av GATS-forhandlingene.
3. Stortinget ber Regjeringen redegjøre for Norges posisjoner i GATS-forhandlingene som starter etter 31. mars 2003.

14. januar 2003